

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу
Кафедра зовнішньоекономічної діяльності

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: **ВИМІРЮВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СИЛИ УКРАЇНИ ТА ЇЇ
ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНУ ЕКОНОМІЧНУ ІНТЕГРАЦІЮ**

Виконала: здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти групи 4МЕВ
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини»
освітньо-професійної програми «Міжнародний
бізнес»

Касьяненко Д.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник : Огородник Р.П.

(прізвище та ініціали)

Хмельницький 2024 року

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на тему «Вимірювання конкурентної сили України та її вплив на міжнародну економічну інтеграцію» містить 77 сторінок, 5 таблиць, 9 рисунків. Перелік посилань нараховує 77 найменувань.

Метою дослідження є: дослідження теоретико-методичних концептуальних засад, критеріїв, факторів і моделей формування, закономірностей та ефектів конкурентної сили країни в умовах міжнародної економічної інтеграції.

Об'єктом дослідження є: конкурентна сила країни.

Предметом дослідження є: теоретико-методичні та практичні аспекти формування та економічні ефекти конкурентної сили в умовах міжнародної економічної інтеграції країни у світове господарство.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: прогнозування розвитку конкурентної сили країни (у тому числі в умовах інтеграції), теоретичні (аналіз, систематизація, узагальнення), табличний, графічний. Було застосовано статистичні методи дослідження числових даних: вертикальний (структура показників) та горизонтальний (динаміка показників) аналіз.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію при виборі Україною напрямів міжнародної економічної інтеграції з метою укріплення конкурентної сили у міжнародних економічних відносинах..

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути розвиток інтеграційних відносин з різними міжнародними інтеграційними об'єднаннями.

Ключові слова: конкурентна сила країни, конкурентоспроможність країни, міжнародна економічна інтеграція, глобальна конкурентна сила країни, індекс глобальної конкурентоспроможності, міжнародні рейтинги країн.

ABSTRACT

The qualification work of the first (bachelor) level of higher education on the topic «Measuring the competitive strength of Ukraine and its impact on international economic integration» contains 77 pages, 5 tables, 9 figures. The list of references includes 77 names.

The aim of the project is the study of theoretical and methodological conceptual foundations, criteria, factors and models of formation, regularities and effects of the country's competitive power in the conditions of international economic integration.

The research object the competitive strength of the country.

The subject of the study is theoretical, methodological and practical aspects of the formation and economic effects of competitive power in the conditions of international economic integration of the country into the world economy.

The project used the following **methods**: forecasting the development of the country's competitive power (including in the context of integration), theoretical (analysis, classification, generalization), spreadsheet, graphic. Statistical methods of numerical data was used: vertical (structure indicators) and horizontal (dynamic performance) analysis.

Conclusions and recommendations of work can be concretely implemented when Ukraine chooses directions of international economic integration with the aim of strengthening competitiveness in international economic relations.

The possible areas of further research can be the development of integration relations with various international integration associations.

Keywords: country's competitive power, country's competitiveness, international economic integration, global country's competitive power, global competitiveness index, international country ratings.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СИЛИ КРАЇНИ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	10
1.1. Поняття «конкурентоспроможність країни», її типи та фактори	10
1.2. Умови успішної міжнародної економічної інтеграції	24
1.3. Методичні підходи до виміру глобальної конкурентної сили країни	32
Висновки до розділу 1.....	40
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОЇ СИЛИ ЗА РАХУНОК ІНТЕГРАЦІЇ	42
2.1. глобальної конкурентоспроможності країн за IMD World Competitiveness Ranking	42
2.2. Аналіз розвитку конкурентоспроможності України на зовнішніх ринках	50
2.3. Вплив війни на конкурентоспроможність України крізь призму світових рейтингів	58
2.4. Роль вступу до міжнародних інтеграційних об'єднань на конкурентну силу країн	64
Висновки до розділу 2.....	69
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74

ВСТУП

Актуальність теми. Розвиток міжнародної економічної взаємодії спостерігається протягом століть. Проте остання хвиля глобалізації, яка визначається як транскордонне переміщення товарів, послуг, фінансових та трудових ресурсів, припадає на 90-ті роки ХХ століття. Вона поширюється на все більшу кількість країн та встановлює якісно нові економічні зв'язки. Трансформація світового простору в єдину зону з характерними ознаками «стирання» кордонів та поглиблення економічних зв'язків вимагає правильного розуміння сутності процесів глобалізації, міжнародної економічної інтеграції та їх основних характеристик, що уможливлуватиме оптимальне формування пріоритетів подальшого економічного розвитку.

Економічні реалії сьогодення потребують детального вивчення економічних ефектів конкурентної сили країн в умовах міжнародної економічної інтеграції та дослідження механізмів створення таких ефектів, які формують геоекономічні конкурентні переваги в умовах гіперконкуренції. Важливим науковим завданням є й виокремлення конкурентної сили країн в рамках міжнародних інтеграційних об'єднань в особливий рівень конкурентоспроможності з метою виявлення їх могутності і впливу у глобальному конкурентному просторі.

Теоретичні та прикладні аспекти проблем глобалізації, дослідження економічної сутності й перспектив розвитку міжнародної інтеграції знайшли своє відображення в наукових працях провідних вітчизняних та зарубіжних учених, таких як С. Айтов, О. Білорус, В. Власов, Д. Вільямсон, А. Гальчинський, Н. Гражевська, Д. Гелбрейт, Б. Губський, В. Іноземцев, М. Делягін, Н. Карасьова, М. Кастельс, В. Клочко, Ю. Кирилов, Е. Кочетов, І. Кириленко, П. Лаудисіна, Д. Лук'яненко, Е. Макгрю, Ю. Макогон, О. Могильний, А. Неклесса, В. Новицький, І. Осадча, Ю. Пархомов, М. Портер, А. Поччаї, Е. Петерсон, Р. Робертсон, В. Сіденко, С. Сіденко, С. Соколенко, Дж. Сорос, А. Уткін, А. Філіпенко, Т. Фрідман, А. Чухно, Ю. Ясковець.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних концептуальних засад, критеріїв, факторів і моделей формування, закономірностей та ефектів конкурентної сили країни в умовах міжнародної економічної інтеграції.

Із мети дослідження випливають такі **завдання**:

- визначити поняття «конкурентоспроможність країни», її типи та фактори;
- охарактеризувати умови успішної міжнародної економічної інтеграції;
- дослідити методичні підходи до виміру глобальної конкурентної сили країни;
- провести аналіз глобальної конкурентоспроможності країн за IMD World Competitiveness Ranking;
- проаналізувати розвитку конкурентоспроможності України на зовнішніх ринках;
- дослідити вплив війни на конкурентоспроможність України крізь призму світових рейтингів;
- охарактеризувати роль вступу до міжнародних інтеграційних об'єднань на конкурентну силу країн.

Об'єктом дослідження даної роботи є конкурентна сила країни.

Предмет дослідження – теоретико-методичні та практичні аспекти формування та економічні ефекти конкурентної сили в умовах міжнародної економічної інтеграції країни у світове господарство.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань у роботі використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду понять «конкурентна сила» та «конкурентоспроможність країни»; спостереження й узагальнення – для визначення місця України у світовому господарстві; статистичний та графічний методи – для аналізу тенденцій рейтингування країн міжнародними організаціями, причинно-наслідковий метод і метод експертної оцінки; методи

системно-структурного аналізу.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію при виборі Україною напрямів міжнародної економічної інтеграції з метою укріплення конкурентної сили у міжнародних економічних відносинах.

Апробація результатів роботи. Основні практичні результати дослідження доповідались на: XIX Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Професійне становлення молоді в умовах інтеграційного розвитку України» із тезами: «Вплив війни на конкурентоспроможність України крізь призму світових рейтингів».

Робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків; містить 77 сторінок тексту, 9 рисунків, 5 таблиць. Список джерел налічує 77 найменувань джерел.